

Het Udenhouts station



Open Monumenten Dag 2014
Heemcentrum 't Schoor Udenhout – Biezenmortel

Dienst van 15 October 1881.

Tilburg—'s Hertogenbosch—Nijmegen.						Nijmegen—'s Hertogenbosch—Tilburg.							
		1	Doederent toets B	3	5	7			3	4	6	Doederent toets C	8
		1, 2 & 3 kl.	met 2e kl.	1, 2 & 3 kl.	1, 2 & 3 kl.	1, 2 & 3 kl.			1, 2 & 3 kl.	1, 2 & 3 kl.	1, 2 & 3 kl.	met 2e kl.	1, 2 & 3 kl.
Aansluitingen.	Terschou Tilburg	V. A.	5.30 6.30	—	9.5 10.30	—	3.30 5.35						
	Purij Brnzell Aalsterven Vlietingen Rossum Breda Tilburg	V. A. A. A. A. A. A.	— — — — — — —	—	7.47 7.50 7.55 8.20 10.8 10.38	—	7.30 9.28 5.17 — — — 5.38						
	TILBURG	V.	7.43	—	11.—	—	2.55	7.10					
	Udenhout	V.	7.55	—	11.11	—	3.6	7.21					
	Heilvoirt	V.	8.3	—	11.19	—	3.14	7.29					
	's HERTOGENBOSCH	A.	8.21	—	11.35	—	3.30	7.45					
	's Hertogenbosch	V.	8.27	—	—	—	—	—					
's Hertogenbosch	A.	10.—	—	—	—	—	—						
Aansluitingen.	's Hertogenbosch Eindhoven Luk Vaan Maasricht	V. A. A. A. A.	8.29 9.30 9.3 11.35 2.10	—	12.— 12.59 1.52	3.39 4.31 6.3	—	—					
	Maasricht Vaan Luk Eindhoven 's Hertogenbosch	V. A. A. A. A.	— — — 7.35 8.23	—	6.28 7.1 7.37 8.28	—	12.50 1.1 1.37 2.2 3.12						
	's HERTOGENBOSCH	V.	8.35	10.10	11.45	—	3.37	7.55					
	Rosmalen	V.	8.44	10.25	11.55	—	door	8.4					
	Nuland-Geffen	V.	8.55	10.43	door	—	3.55	8.15					
	Oss	V.	9.5	11.17	12.15	—	4.5	8.26					
	Berchem	V.	9.13	door	door	—	door	8.23					
Ravestein	V.	9.20	11.33	12.27	—	4.15	8.40						
Wychen	V.	9.31	11.55	12.37	—	4.29	8.54						
NIJMEGEN	V.	9.48	12.11	12.53	—	4.47	9.10						
Aansluitingen.	Nijmegen Arnhem Culeburg Groningen Lewards Breda Salbergen Hilversum Brecht Hamburg Berijp Leijng Dordrecht	V. A. A. A. A. A. A. A. A. A. A. A. A.	10.5 10.35 11.30 11.35 12.5 1.2 1.15 1.15 1.15 1.15 1.15 1.15	—	11.58 1.32 1.57 2.12 2.12 2.12 2.12 2.12 2.12 2.12 2.12 2.12	1.54 1.30 1.30 1.30 1.30 1.30 1.30 1.30 1.30 1.30 1.30 1.30	1.32 1.55 1.15 1.15 1.15 1.15 1.15 1.15 1.15 1.15 1.15 1.15						
	's HERTOGENBOSCH	V.	5.35	—	—	—	—	1.4					
	Heilvoirt	V.	5.45	—	—	—	—	door					
	Udenhout	V.	5.56	—	—	—	—	1.21					
	TILBURG	A.	9.16	—	—	—	—	1.54					
	's Hertogenbosch	V.	5.35	—	—	—	—	—					
	's Hertogenbosch	A.	8.58	—	—	—	—	—					
	Tilburg	V.	9.25	—	—	—	—	—					
	Brno	V.	9.25	—	—	—	—	—					
	Roosendaal	V.	11.0	—	—	—	—	—					
Vlietingen	V.	12.17	—	—	—	—	—						
Arnhem	V.	12.17	—	—	—	—	—						
Brnzell	V.	12.17	—	—	—	—	—						
Purij	V.	1.2	—	—	—	—	—						

De uren tusschen 6.—'s avonds en 6.—'s morgens zijn met dikke lijnen omtrokken.

Behalve de boven aangegeven treinen loopen nog de volgende treinen voor het goederen vervoer:
 een **goederentrein** ten 6.50 ure 's.m. van **Nijmegen** naar **'s Hertogenbosch**, aankomt aldaar ten 9.28 ure 's.morg.
 (geschikt voor Vee-voertuig in de richting naar België.)
 een **goederentrein** ten 9.— ure 's.v. van **'s Hertogenbosch** naar **Nijmegen**, aankomt aldaar ten 10.45 ure 's.v.

RETOURKAARTEN in lokaal verkeer, tegen veel verminderde vrachtprijzen, worden afgegeven dagelijks van en naar alle stations, geldig voor den dag van afgifte en den volgende dag op alle treinen.

Van 1881 tot 1950 had het station van Udenhout een belangrijke functie voor reizigers van en naar Udenhout en ook voor de overslag van goederen. Het stationsgebouw is in 1965 gesloopt.

1872, opkopen van grond voor de aanleg van een spoorlijn

Voor de aanleg van de spoorlijn Tilburg – Den Bosch – Nijmegen moest de Nederlandsche Zuid-Ooster-Spoorwegmaatschappij stroken grond aankopen in Udenhout. Het ging om maar liefst 95 percelen. In sommige gevallen werd de grond van een boerenbedrijf in tweeën gedeeld. In de koopakten is daarom vaak de clausule opgenomen, “dat ter plaatse van het verkochte over den aan te leggen spoorweg overweg zal worden verleend ten behoeve van het overblijvende deel van voorschreven perceel, door middel van een en vanwege de Maatschappij te openen en sluiten slagboom.”

In 1872 schreef burgemeester Van Iersel, dat hij de gemeenteraad niet had kunnen bewegen om voor een ruimer bedrag in te schrijven dan f.10.080,-, omdat landbouwers de meerderheid van de raad vormden en die niet beseften welk nut een spoorlijn zou kunnen brengen.

1881, station bij aanleg spoorlijn Tilburg – Den Bosch

Het station is geopend in 1881 na voltooiing van de spoorlijn Tilburg-Den Bosch. Het stationsgebouw was al in 1880 tot stand gekomen. Op 4 juni 1881 passeerde de eerste trein het Udenhouts station. Vanaf 4 juli 1881 konden reizigers viermaal per dag op de trein stappen, zowel richting Tilburg als in de richting Den Bosch.

Het station kreeg in dienstregelingen de afkorting Udt.



1881, stationsrestaurants

In Udenhout kwamen er maar liefst drie stationsrestauranten. Recht tegenover het station werd kort na de bouw van het station een uitspanning gebouwd, waar vele reizigers bij het wachten op de trein nog even snel een kopje koffie zullen hebben gedronken. De uitspanning kennen we nu als café De Schol. Vanaf het station gezien iets verderop, precies op de hoek van de huidige Kreitenmolenstraat en de Stationsstraat kwam een café, dat velen zich nog zullen herinneren als Café De Weijer, maar dat oorspronkelijk werd aangeduid als “pension-stationskoffiehuis”. Aan de andere kant van de Kreitenmolenstraat, nu nummer 168-170, begonnen Peerke Mutsaers (Musters) en Mie Ketelaars het “Stationskoffiehuis St.-Joris”.

1881, poststempel

Ten behoeve van het ‘kenmerken’ van de brieven die aan het station van Udenhout werden afgegeven en waarop nog géén stempelafdruk van UDENHOUT zelf voorkwam, werd een haltestempel vervaardigd. Dit stempel ontving de conducteur van de trein op de spoorlijn Tilburg-'s-Hertogenbosch-Nijmegen op 4 juli 1881. Het stempel diende ervoor om het juiste tarief te kunnen bepalen vanaf Udenhout tot aan de plaats van bestemming.



Dit stempel is dus nooit op het hulppostkantoor van Udenhout gebruikt.

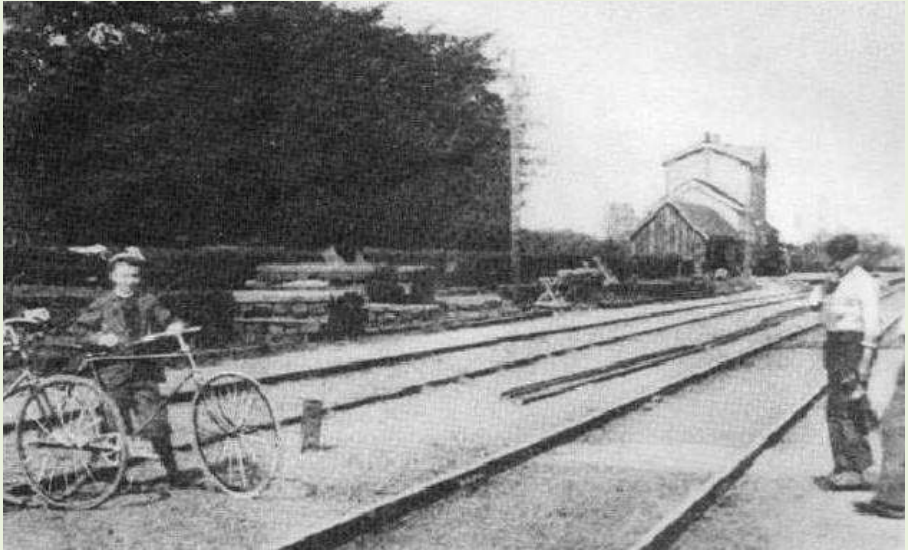


Martina Scholtze

Sinds 1884 kende Udenhout een telegrambesteller, die de telegrammen op het station ophaalde en in het dorp bestelde. In 1893 komt er een hulpkantoor voor de telegraafdienst. De briefbesteldienst is een zaak van de gemeente, waarvoor Martina Scholtze per 11 mei 1905 bij de gemeente in dienst komt. Vanaf 1907 zijn in het postkantoor, de post en de telegraaf samengegaan.

1881, Stationsstraat

Onder de indruk van alle moderniteit, de economische perspectieven, de mobiliteit van de Udenhouster en de ontsluiting van het dorp werd de oude Kreitenmolenstraat omgedoopt tot Stationsstraat. De gehele weg van 't tōrp tot aan het station kreeg deze moderne naam. De Kreitenmolenstraat behield haar naam voorbij de spoorwegovergang.



1893, aansluiting steenfabriek op de spoorlijn

De steenfabriek Udenhout had een rechtstreekse spoorverbinding vanaf het station tot aan de fabriek. Deze spoorlijn liep tussen de spoorlijn Tilburg – Den Bosch en de Hooghoutseweg in en is aangelegd tegelijk met het bouwen van de fabriek in 1893, zodat van begin af aan de kolen werden aangevoerd per spoor en de verkochte stenen afgevoerd. Tot 1940 verlieten veel stenen de fabriek via het spoor. Was er een wagon nodig, dan stootte een locomotief een lege wagon af bij het station en die liep dan vanzelf naar de steenfabriek. Op een wagon konden 20.000 stenen geladen worden. Dat moest met de hand gebeuren. Men maakte dan een zogenaamde brug naar de wagon door daar schuin planken tegenaan te zetten. Hier kon dan met een kruitwagen tegenop gereden worden. Per kruitwagen gingen er 80 stenen naar boven. Eén wagon was dus 250 kruitwagens. Dit werk gebeurde vaak in de avonden. Als de wagon vol was, moesten twee zware Belse paarden die naar het station trekken.

Twaalf jaar later kwam er ook een spoorlijn naar de steenfabriek Sint-Joseph aan de Haarensbaan. Die spoorlijn stak de Kreitenmolenstraat tweemaal over. De eerste keer bij strohandelaar Bert Heerkens waar nu autobedrijf Van der Avoort zit en dan kwam de lijn via de Berkhoek terug bij Wim Vermeer, nu Joost Vermeer, en liep zo naar Sint-Joseph. Over deze lijn reden niet veel treinen. Het verkeer op de Kreitenmolenstraat had er ook niet veel last van, want daar was het toen nog niet druk. De spoorlijn naar Sint-Joseph is vanaf 1922 al niet meer in gebruik.

1898, trein ontspoord

In 1898 ontsnapte Udenhout aan een grote ramp. Op 18 september ontspoorde de locomotief van een stoptrein op de wissel die aan de Helvoirtse zijde toegang gaf tot het kruisingsspoor. Ook de bagagewagen en vier personenrijtuigen 1^e en 2^e klasse raakten van de rails. Alleen de achteraan rijdende rijtuigen 3^e klasse bleven op de rails. Er werd ruim 100 meter rails vernield. Doordat de trein in Udenhout moest stoppen was de snelheid waarmee het ongeluk gebeurde gering en vielen er geen doden en gewonden.

1906, het pakhuis van de Boerenbond

In 1902 werd de Boerenbond opgericht. Dat leidde in 1906 tot de bouw van een pakhuis, dat dienst moest doen voor gezamenlijke inkoop en verkoop. Het pakhuis werd bewust dicht bij het station gebouwd, omdat veel van de inkoop per spoor naar Udenhout kwam.

Eerder al, vanaf 1902, lieten de boeren Amerikaanse lijnkoek aanvoeren met de trein. De lijnkoek werd afgereden naar Hannes Willems in de Kuil die een koekbreker had. De gebroken koek was algemeen bekend onder de naam "klötjes". In 1902 werden op deze wijze 22 wagons of 220.000 kg omgezet.

De Boerenbond vervulde steeds meer taken voor de boeren, zoals de inkoop van pootaardappelen (1912), de in- en verkoop van steenkolen (1923), het verhandelen van de eieren, e.d., waarmee het gebouwencomplex van de Boerenbond alsmat groeide. Tot de Boerenbond zelf een vrachtwagen aanschafte, was de goederentrein het belangrijkste transportmiddel.

Boeren oogstten voederbieten en suikerbieten. Voederbieten werden ingekuuld als wintervoer voor het vee. Suikerbieten moesten worden afgevoerd naar de suikerfabriek. In het begin oogstte men de suikerbieten met de bietenriek. Later kwam de bietenlichter die de bieten opploegde. De suikerbieten gingen naar de fabriek via de losplaats bij het station waar de wagons geladen werden met de riek met stompe punt. Vooraf waren de suikerbieten gewogen op de weegbrug bij het pakhuis van de Boerenbond.

Koekfabriek Victoria

In de Groenstraat, huidige nummers 11 en 13, was tot 1964 een koekfabriek gevestigd onder de naam "Koekfabriek Victoria". Het bedrijf was eigendom van de familie Van de Ven. De afnemers bevonden zich in geheel Nederland, een groot gedeelte zelfs boven de grote rivieren. Over het algemeen waren de klanten grossiers, die het product leverden aan winkels. De koek werd zorgvuldig in kisten verpakt en via de Staatsspoorwegen en de haven in Tilburg naar de klanten verzonden. De Udenhouder Piet de Weijer was speciaal belast met het vervoer van de kisten met koek. Met paard en wagen bracht hij ze naar het Udenhouts station en naar de haven in Tilburg. Later heeft Van Gend & Loos het vervoer overgenomen.



1907, een rechte weg naar het station

In 1907 hebben de Broeders Penitenten er voor gezorgd dat er een kaarsrechte weg kwam vanaf Huize Assisië naar het station. De weg heeft lange tijd Hooghoutseweg geheten, maar die kennen we nu als Brabantshoek.

1909, dubbelspoor

In 1909 werd de spoorverbinding Tilburg – 's-Hertogenbosch een dubbelspoor.

Dat werd hoog tijd. Er reden toen elke dag 13 personentreinen van Den Bosch naar Tilburg waarvan er 7 in Udenhout stopten, en 12 in de andere richting, waarvan er 6 in Udenhout stopten.

1917, koningin Wilhelmina

Vermoedelijk in het kader van een van haar militaire inspecties in oorlogstijd reisde koningin Wilhelmina op 6 juni 1917 incognito van Den Haag naar den Bosch. Onderweg moest de koningin ergens dejeuneren (lunchen) en men verkoos daartoe naar het station van Udenhout te gaan. Udenhout stond blijkbaar goed aangeschreven.

1920, Weense kinderen

Op 2 juni 1920 kwamen ruim honderd kinderen uit Wenen aan, in de leeftijd van 7 tot 15 jaren. Er was niet gerekend op zo'n groot aantal, maar de Udenhoutse bevolking was zeer begaan met het beklagenswaardige lot van de verzwakte, uitgehongerde en nauwelijks voldoende geklede kinderen, zodat alle kinderen een onderdak vonden. Op 7 juni kwam een tweede groep, waarmee het totaal aantal tot 170 steeg. Het *Huisvesting-Comité* in Den Bosch, dat deze kinderen in speciale treinen naar Holland haalde, en de lokale comités hadden de handen vol werk. Ook de tweede groep werd hier in Udenhout liefdevol opgenomen, door notabelen, middenstanders, boeren en arbeiders. Het is zelfs gebeurd dat Udenhoutse kinderen met een Weens kindje, dat zij bij het station hadden opgepikt, thuis aankwamen. Later zijn Udenhoutse jongens met een Weens meisje getrouwd, zoals Sjefke Schoonus.



1920, station in Biezenmortel?

In 1903 bouwden de broeders penitenten Huize Assisië halverwege de buurtschappen 't Winkel en 't Hooghout en vanaf 1919 bouwden de Kapucijnen het klooster halverwege de buurtschappen 't Winkel en Biezenmortel. Het buurtschap 't Winkel lag centraal tussen twee grote instituten die beide veel reizigers trokken. En laat nou juist daar al een spoorlijn aanwezig zijn. Alle reden om te proberen een station te krijgen in het buurtschap 't Winkel. Daar zouden nieuwe woningen kunnen komen, misschien een winkel, misschien een school.... Op 12 januari 1920 werd door H. Luppès, de provinciaal der Kapucijnen, broeder Gabriel van Kempen, overste van Huize Assisië en H.W.A. van Heeswijk, de

burgemeester van Udenhout, een brief geschreven aan "De Directie der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen te Utrecht" met het verzoek tot de bouw van een station in Biezenmortel. Daar op 't Winkel zou een nieuwe woonkern ontstaan, een nieuwe gemeenschap.... , maar het station kwam er niet.

1923, overwegen

Vanaf 1923 zijn de meeste bewaakte overwegen opgeheven. Het spoortraject van Udenhout kende nu in feite nog maar twee "bewaakte" overwegen: de Kreitenmolenstraat en de toenmalige Hooghoutseweg (wat nu de overweg naar de Spoorakkerweg is). Verder waren er op het traject alleen nog "onbewaakte" spoorwegovergangen": in de Berkhoek, bij de Vossenhoeve, de Winkelsesteeg, de Gommelsestraat bij Brabantshoek en de Winkelsestraat (nu Capucijnenstraat) bij Huize Assisië.

1924, concurrentie van de bus

Vanaf 1924 kwam er concurrentie van de buslijn Tilburg-Den Bosch van de busonderneming Halciad. De bus stopte bij het gemeentehuis in Udenhout en bracht haar reizigers naar de Heuvel in Tilburg. De bus reed weliswaar niet zo snel als de trein, maar de reizigers hadden geen loopafstand meer van het dorp naar het Udenhouts station en van het Tilburgs station naar de stad. Dat had een flink effect op het aantal treinreizigers. Stapten er in 1920 nog 28.673 reizigers op in Udenhout, in 1933 was dat aantal gedaald naar 17.220. Derhalve een daling van ongeveer 80 per dag naar ongeveer 50 per dag.

1931, vrachtwagen verbrijzeld

Op 9 januari 1931 's morgens om half negen reed de sneltrein van Den Bosch naar Tilburg " bij de bewaakte spoorwegovergang nabij het station van Udenhout" op een vrachtwagen geladen met stenen. De vrachtwagen werd totaal verbrijzeld. De bestuurder moest uit de cabine worden gezaagd en had een gebroken been. De spoorbomen waren dicht omdat een trein op het station bezig was te rangeren. De vrachtwagenchauffeur had blijkbaar niet het geduld daarop te wachten en had zelf de spoorbomen omhoog gedaan. De rangerende trein ontnam hem het zicht op de naderende sneltrein.

1938, sluiting van het station

Op 15 mei 1938 werd het Udenhouts station gesloten voor personenvervoer. Het station was onrendabel geworden vanwege de concurrentie van de bus. Aanvankelijk was er in het dorp geen bezwaar tegen de sluiting. Pas in het najaar bundelden de werkliedenvereniging, de middenstandsvereniging en de boerenbond hun krachten om te protesteren. Het buskaartje was duurder dan het treinkaartje en de reistijd was langer. Maar het was te laat.



1943, gevaarlijke brand

Op 14 oktober 1943 werd een stromijt bij het Udenhoutse station door brand verwoest. In eerste instantie werd sabotage vermoed. De stromijt met 140.000 kilo geperste stro was eigendom van de firma Chr.Heerkens en stond op een weiland bij het station. Op het Udenhoutse station stonden munitiewagens die bewaakt werden door een Duitse schildwacht. Deze verklaarde dat hij om 22.28 uur een kleine ontploffing in de richting van de stromijt hoorde en daarna een vuurzuil zag opstijgen. Hij zag daarop een man wegvluchten in de richting van de Kreitenmolenstraat. Op zijn roepen bleef de man niet staan waarop hij een schot loste, vermoedelijk zonder de man te raken.

1944, trein beschoten

Zaterdag 16 september werd in Udenhout een trein beschoten. De eerste beschietingen vonden 's morgens om 8 uur plaats. Die herhaalden zich. De eerste grote treffer kwam om tien voor half twaalf. Die staat zo vermeld in het rapport van de luchtbeschermingsdienst van Tilburg. De tweede grote treffer, die leidde tot het ontploffen van de trein, vond plaats om 13.30 uur. Ook die is waargenomen door de luchtbeschermingsdienst van Tilburg, maar zonder de locatie Udenhout te noemen. We concluderen dat uit het dagboek van pater-gardiaan Maurus. De gardiaan vermeldt in zijn dagboek het beschieten van de munitietreinen in Oisterwijk en Udenhout: "Om 12 uur wordt in Oisterwijk een munitietrein door Engelse jagers in brand geschoten. Dat is prachtig te zien vanaf de watertoren van het klooster. Ook dat twee uur later de munitietrein in Udenhout wordt aangevallen".

De brandende trein werd geparkeerd bij het Udenhoutse station. Door opeenvolgende ontploffingen in de wagons liepen veel huizen in de omgeving van het station schade op. 's Avonds was er bij het station een granaat op de brandweerwagen geslagen, met ernstige gevolgen. Brandweerman Toon Dekkers kwam erbij om het leven.

1944, seinhuis opgeblazen

Bij Kees Bronner, die een boerderij had in de Kreitenmolenstraat over het spoor, was daags voor de bevrijding van Udenhout een aantal militaire wagens gestald. De bijbehorende paarden werden in de stal gezet en de Duitse militairen kwamen 's nachts bij de familie Bronner overnachten. De volgende morgen, 26 oktober 1944, werd de familie opgeschrikt door het schieten. Duitsers boden weerstand tegen de oprukkende geallieerden. De familie zocht bescherming in de schuilkelder in de boomgaard. Toen 's middags het schieten ophield en men voorzichtig een blik buiten de schuilkelder wierp, zag men dat onder andere het seinhuisje van het station was opgeblazen.

1945, heropening station

Vanaf 14 mei 1945 konden particuliere treinreizigers weer vanaf het Udenhoutse station vertrekken en er arriveren.

De stoptrein stopte drie maal daags in beide richtingen.

Tilburg – 's-Hertogenbosch – Nijmegen					
		Werkl.tr. 10033 werktd.	1651 dagel.	1659 dagel.	1663 dagel.
Tilburg	V	—	8.52	14.08	18.40
Udenhout	V	—	9.05	14.21	18.53
's-Bosch	A	—	9.23	14.39	19.11
's-Bosch	V	—	9.28	14.44	19.21
Oss	V	—	9.54	15.10	19.47
Ravenstein	V	—	10.07	15.23	20.02
Wychen	V	7.00	10.19	15.35	20.14
Nijmegen	A	7.13	10.32	15.48	20.27

Nijmegen – 's-Hertogenbosch – Tilburg					
		Werkl.tr. 10032 werktd.	1654 dagel.	1658 dagel.	1660 dagel.
Nijmegen	V	6.20	6.46	12.03	16.25
Wychen	V	6.33	7.01	12.18	16.40
Ravenstein	V	—	7.13	12.30	16.52
Oss	V	—	7.26	12.43	17.05
's-Bosch	A	—	7.50	13.07	17.29
's-Bosch	V	—	7.55	13.12	17.44
Udenhout	V	—	8.14	13.31	18.03
Tilburg	A	—	8.26	13.43	18.15

1950, sluiting van het station voor passagiersvervoer

Op 14 mei 1950 kwam er dan toch een definitief einde aan het passagiersvervoer vanaf het station Udenhout. Het station bleef open en de losplaats bleef in gebruik voor het aan- en afvoeren van goederen.

Herinnering

Nel Reijnen-van Strien, geboren in 1933, weet nog goed hoe zij net na de Tweede Wereldoorlog samen met Sjan Snoeren uit de Kreitenmolenstraat dagelijks met de trein naar Tilburg naar de ULO bij de Zusters van de Oude Dijk reisde. Zij waren echt niet de enige passagiers uit Udenhout. Ook Ad Heerkens, Rietje van Biljouw, de zonen van de directeur van Huize Assisie en een aantal mannen die naar hun werk gingen namen de trein. Driemaal per dag vertrok de trein, soms zaten ze of stonden ze zelfs in goederenwagons. Dat was eigenlijk ook best gezellig met elkaar in zo'n wagon. Ze weet niet meer of er een kaartje gekocht moest worden of dat er door haar ouders een

abonnement was geregeld. Het was natuurlijk de bedoeling dat je dan van het station in Tilburg snel naar school liep. Jeanne en Nel maakten regelmatig van de gelegenheid gebruik en liepen op hun gemak naar school. Zuster Judith opende dan de deur en zei dan licht vermanend: "Jullie zijn wel laat, want het andere meisje uit Udenhout is al lang binnen". Ook gebeurde het wel eens een keer dat men op een vrije middag van school de middagtrein naar Udenhout niet kon halen. Gelukkig kreeg Nel dan van haar ouders wel eens een kwartje mee om naar de bioscoop op de Heuvel te gaan zodat ze dan met de laatste trein (rond 18.00 uur) naar huis kon komen en ze de wachttijd op een leuke manier kon doorbrengen.



Een foto genomen van het Udenhouts station richting Kreitenmolenstraat. Rechts vooraan het stationskoffiehuis, later De Schol, daarachter de woning van de directeur van de steenfabriek. Links de wachtpost waar de familie Van de Veer woonde.

1958, nachtelijke stop

De eerste bedevaart van de Udenhoutse afdeling van de Stille Omgang te Amsterdam vond plaats op 20 maart 1949. Men besloot, vermoedelijk traditiegetrouw, mee te gaan met de afdeling Tilburg. Een maand voor de bedevaart, op 23 februari 1949, vond een propagandabijeenkomst plaats. Het leidde ertoe dat 56 personen megingen op bedevaart, met de trein van het Udenhouts station naar Amsterdam Centraal. Een treinkaartje kostte f5,70. In 1958 was het Udenhouts station al acht jaar gesloten, maar het bestuur van de Udenhoutse bedevaart van de Stille Omgang te Amsterdam had weten te regelen dat de trein op de terugweg van Amsterdam stopte in Udenhout, waardoor de bedevaartgangers aangenaam eerder thuis waren. Deze extra stop op het gesloten station gebeurde ook nog enkele jaren daaropvolgend.

Marlies Wilborts – Verwijmeren schreef later:

Op dit station woonden wij, mijn ouders en 6 kinderen, van 1950-1965. Mijn vader was hier spoorwegbeambte. Het was een heerlijke tijd. Het station deed uitsluitend dienst als rangeerterrein en voor de overslag van goederen. Er vond geen personenvervoer meer plaats. Een keer per jaar stopte de trein voor de deelnemers aan de bedevaart “de stille omgang” in Amsterdam. Wij kwamen dan 's nachts uit bed om hiernaar te kijken!



Toos en Ben Hamers kinderen van Bart Hamers bij het seinhuis Udenhout.

Het gezin Verwijmeren

Toon Verwijmeren was de laatste spoorwegbeambte van het Udenhouts station. Hij woonde met zijn gezin in het stationsgebouw.



Toon en An Verwijmeren



De kinderen Piet, Ton, Marlies en Henri

1963, Prinsenpèdje

Op onbewaakte overwegen gebeurden veel ongelukken. Dramatisch waren de ongevallen met schoolkinderen. Op maandag 11 mei 1959 's morgens om kwart over 8 verongelukte op de onbewaakte overweg bij de Vossenhoeve Adriana Johanna Maria van Iersel, 5 jaar oud. Zij woonde op 't Winkel en was met haar twee zusjes op weg naar school. Op 10 oktober 1963 verongelukten er twee kinderen uit het gezin Nelissen. Zij woonden op het terrein van de steenfabriek en gingen op de fiets naar de opening van de nieuwe winkel van Ties Mallens in Biezenmortel. Beide ongevallen waren voor pastoor Prinsen aanleiding om actie te ondernemen. Samen met burgemeester Verhoeven is hij in Utrecht met de NS gaan praten over de aanleg van een fietspad vanaf de Vossenhoeve naar de Stationsstraat, waardoor het oversteken van de spoorlijn kon worden vermeden.

1965, sloop stationsgebouw

Het stationsgebouw ging in 1965 onder de slopershamer. In datzelfde jaar kreeg de Kreitenmolenstraat haar oude naam weer terug, nadat de straat 84 jaar lang Stationsstraat had geheten. De weg vanaf de Kreitenmolenstraat langs de spoorlijn kreeg opnieuw de naam Hooghoutseweg. Later kreeg het eerste stuk van deze straat de huidige naam Stationsstraat. Op 31 mei 1970 werden de Udenhoutse losplaats ook gesloten voor de aan- en afvoer van goederen.



Anekdote: “Dan zal hij toch moeten spoeien”

Willem van Lamoen vertelde graag het volgende verhaal. Hij was samen met zijn broer een paard aan het beslaan in zijn hoefstal aan de Kreitenmolenstraat, waar nu het bedrijf van Jan Robben is gevestigd. Er komt een stadse mijnheer langs met twee zware koffers. Willem zei tegen zijn broer Kees: “Zou die mijnheer de trein nog moeten halen?”. Kees begreep onmiddellijk wat zijn broer bedoelde. “Dan zal hij toch moeten spoeien”, zei Kees. “Dat denk ik ook”, zei Willem. Hierop zette de man met de twee zware koffers het op een lopen. Op het station aangekomen had hij nog ruim de tijd voordat de trein arriveerde. De Lemoentjes hadden weer eens een streek uitgehaald.



Het vaandel van de Udenhoutse spoorwegmedewerkers

Op het perron van het Udenhouts station

“Negen heit de klok” was een radioprogramma, dat in de periode van 1949 tot 1954 in totaal 222 maal werd uitgezonden. Het avondprogramma was hier in het katholieke zuiden immens populair, bij het ontbreken van televisie en natuurlijk omdat het programma werd uitgezonden door onze eigen KRO. Het programma werd bedacht door tekstschrijver en zanger Jan de Cler en tekstschrijver Alexander Pola, die ook de belangrijkste medewerkers waren. Tijdens het programma werden sketches en liedjes uitgezonden, begeleid door het KRO-orkest onder leiding van Klaas van Beek.

Een van die liedjes was “Ze stond op het perron van het Udenhouts station”, gezongen door Jan de Cler op een tekst van Alexander Pola. Het lied gaat over een kandidaat-notaris die in de trein op weg was van Tilburg naar Den Bosch en elke morgen op het perron van het Udenhouts station een meisje zag staan.

Naar verluid was dat meisje Ria de Weijer van café De Weijer op de hoek van de Kreitenmolenstraat bij de overweg.



Op het perron van het Udenhouts station

Ze stond op het perron van het Udenhouts station
led're morgen vier en twintig over achten
En kwam zijn boemel aan om naar Den Bosch te gaan
Dan zag hij 't meisje op de and're richting wachten
Als kandidaat-notaris was hij stipt gelijk een klok
Wat niet wou zeggen dat een aardig meisje hem niet trok
Hij had dan ook het land als hij zijn trein weer voelde gaan
En zij op het Udenhouts perron bleef staan.
Hij wist gewoon geen raad, wanneer hij haar een keer niet zag
Hij droomde heel de nacht van haar en heel de lieve dag
Verleed foutieve testamenten op zijn kantoor
Hij heeft haar nooit gekregen want zijn trein reed door.

Ze stond op het perron van 't Udenhouts station
led're morgen vier en twintig over achten
En zei hij haar gedag dan schonk zij hem een lach
Terwijl ze op de trein naar Tilburg stond te wachten
Wanneer de chef precies op tijd het afscheidsfluitje floot
Dan kon hij naar haar fluiten en dat was een harde noot
Hij dacht aan het harde noodlot, dat hem naar Den Bosch deed gaan
En haar op 't Udenhouts station liet staan.
Hij wist gewoon geen raad wanneer hij haar een keer niet zag
Hij droomde heel de nacht van haar en heel de lieve dag
Verleed foutieve testamenten op zijn kantoor
Hij heeft haar nooit gekregen, want zijn trein reed door.

Ze stond op het perron van 't Udenhouts station
En ze heeft daar jarenlang op hem staan wachten
Maar hij reed altijd door, hij moest naar zijn kantoor
Terwijl 't geluk in and're richting naar hem lachte
Hij was gewoon een kuddedier en nooit heeft hij verstaan
Dat als hij eens was uitgestapt de aard' niet was vergaan
Maar nu verging zijn kans en ging zijn stipte neus voorbij
En op het Udenhouts station stond zij.
Hij wist gewoon geen raad wanneer hij haar een keer niet zag
Hij droomde heel de nacht van haar en heel de lieve dag
Verleed foutieve testamenten op zijn kantoor
Hij heeft haar nooit gekregen, want zijn trein reed door.



Locomotief 1106 met Belgische M2-rijtuigen als trein 4639 van Zwolle naar Roosendaal nabij KM 7.1, Udenhout, 8 september 1989, Meindert Mulder

© Heemcentrum 't Schoor, Schrijversteam. Alle informatie en foto's in deze folder zijn eerder gepubliceerd in boeken van het heemcentrum dan wel open toegankelijk op internet.

Uw herinneringen aan het Udenhouts station

Hebt u herinneringen aan het Udenhouts station, de losplaats, het rangeren, het seinhuis, een spoorwegovergang, de aan- en afvoer van goederen voor de Boerenbond, de Steenfabrieken of andere bedrijven, als reiziger? Werden er thuis verhalen verteld? Hebt u foto's van het station? Misschien een treinkaartje? Laat het ons weten.

Schrijversteam Heemcentrum 't schoor Udenhout – Biezenmortel.

<http://www.schoorudenhout.nl>



stichting heemcentrum

„t Schoor”

UDENHOUT - BIEZENMORTEL

Aangesloten bij Brabant's Heem en Heemkundekring
"De Kleine Maaien".